13.4.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueilla koskevan lainsäädännön muuttamisesta HE 2/2017 vp

Valtioneuvosto antoi helmikuussa 2017 eduskunnalle esityksen laajakaistarakentamisen tukea haja-asutusalueilla koskevan lainsäädännön muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annettua lakia (jäljempänä laajakaistatukilaki) sekä sen muuttamisesta annettua lakia. Liikenne- ja viestintäministeriö on ollut valiokunnan kuultavana kahdesti 28.2.2017 ja 22.3.2017 ja lähettänyt lisäksi 3.4.2017 kirjallisen vastauksen valiokunnan lisäselvityspyyntöön. Tässä lausunnossa liikenne- ja viestintäministeriö esittää perusteluita valiokunnassa 28.2.2017 esittämiinsä lisäyksiin hallituksen esityksessä ehdotettuihin muutoksiin.

Esitysten tausta

Osalla laajakaistatuen piirissä olevilla laajakaistahankkeilla on ollut merkittäviä ongelmia rahoituksen järjestämisessä. Viestintäviraston mukaan laajakaistahankkeiden ongelmat ovat pääsääntöisesti johtuneet tiukoista tukiehdoista, joista johtuvat rahoitusvaikeudet ovat hankaloittaneet verkkojen rakentamista. Esityksellä laajakaistatukilain muuttamisesta on osaltaan pyritty vastaamaan laajakaistahankkeiden kohtaamiin haasteisiin parantamalla niiden toimintaedellytyksiä.

Laajakaistatukilain 8 §:n 4 momentissa määritetään laajakaistahankkeiden tuki-intensiteetti eli julkisen tuen enimmäismäärä. Tuki-intensiteetti korotettiin 66 prosentista 90 prosenttiin vuonna 2012 tehdyllä lakimuutoksella, mutta sitä on sovellettu ainoastaan niihin hankkeisiin, joihin liittyvän tuen maakunnan liitto on julistanut haettavaksi ennen lakimuutosta. Lausuntokierrokselle lähteneessä laajakaistatukilain muuttamista koskeneessa hallituksen esitysluonnoksessa esitettiin, että 90 prosentin tuki-intensiteettiä laajennettaisiin siten, että sitä sovellettaisiin kaikkiin hankkeisiin, joiden osalta Viestintävirasto ei vielä ole tehnyt tukipäätöstä. Esitetyn muutoksen tavoitteena on helpottaa rahoitusvaikeuksia kohdanneiden hankkeiden tilannetta.

Saadun lausuntopalautteen johdosta esitystä päädyttiin muokkaamaan siten, että korotettua tuki-intensiteettiä sovellettaisiin myös sellaisiin hankkeisiin, joiden osalta Viestintävirasto on jo tehnyt tukipäätöksen mutta ei maksupäätöstä. Lisäksi lausuntopalautteen pohjalta hallituksen esityksessä esitettiin lakia muutettavaksi siten, että näiden hankkeiden osalta ei rajoitettaisi erilaisia julkista tukea sisältävien rahoitusinstrumenttien käyttöä. Myös rahoitusinstrumenttien hyväksymistä koskeva muutos tehtiin lakiin vuonna 2012, ja sitä on sovellettu ainoastaan hankkeisiin, joita koskevan julkisen tuen maakunnan liitto on julistanut haettavaksi lakimuutoksen jälkeen. Muutos mahdollistaisi esimerkiksi kuntien 100 % takaukset yhä useammalle hankkeelle.

Esitetyt muutokset

Lausuntokierroksen ja hallituksen esityksen antamisen jälkeen saatujen tietojen mukaan on olemassa sellaisia ennen vuoden 2012 lakimuutosta kilpailutettuja hankkeita, jotka haluaisivat hyödyntää tuki-intensiteettiä sekä rahoitusinstrumentteja koskevia muutoksia. Näiden hankkeiden osalta Viestintävirasto on kuitenkin tehnyt päätöksen tuen maksamisesta, eivätkä ne siten mahtuisi hallituksen esityksen mukaisen muutoksen soveltamisalaan. Jotta esityksen tavoitteet mahdollistaa korotettu tuki-intensiteetti sekä muut rahoitusinstrumentit kaikille vanhoille hankkeille saavutettaisiin, olisi valiokuntavaiheessa tarkoituksenmukaista muuttaa hallituksen esitystä siten, että sitä sovellettaisiin kaikkiin hankkeisiin riippumatta siitä, milloin tuki on myönnetty taikka maksettu. Esitetyillä muutoksilla lisättäi-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

siin korotetun tuki-intensiteetin ja rahoitusinstrumenttien soveltamisalaan myös sellaiset hankkeet, joiden osalta Viestintävirasto on tehnyt päätöksen tuen maksamisesta. Muutoksen jälkeen kaikki hankkeet voisivat hyödyntää korotettua tuki-intensiteettiä ja muita rahoitusinstrumentteja, kuten kuntien 100-prosenttisia takauksia, ja siten neuvotella itselleen edullisempia lainaehtoja myös valtiontuen myöntämisen ja maksamisen jälkeen. Ehdotetut muutokset edistäisivät hankkeiden yhdenvertaista kohtelua hankkeen toteuttamisaikataulusta ja hallinnollisen päätöksen antamisajankohdasta riippumatta.

Hankkeen tuki-intensiteetti ja siten hankkeelle kohdistuvan muun julkisen tuen enimmäismäärä määräytyy valtionavustuspäätökseen otettujen ehtojen mukaisesti. Valtionavustuslain (688/2001) 6 §:n 3 momentin, jota on sovellettu laajakaistatukilakiin tehdyn lakimuutoksen (594/2012) 8 §:n 4 momentin sijaan ennen 12.11.2012 kilpailutettuihin hankkeisiin, mukaisesti tuen myöntämisen edellytyksenä on, että julkisen tuen määrä ei ylitä hankkeelle sallitun julkisen tuen enimmäismäärää. Siten Viestintäviraston on ennen tuen myöntämistä tullut selvittää hankkeelle kohdistuvan julkisen tuen enimmäismäärä. Maksupäätöksessä Viestintävirasto on arvioinut hankkeelle toteutuneen julkisen tuen määrän ja hankkeen tuki-intensiteetin, sekä niiden vaikutuksen maksettavaan valtiontukeen.

Jotta vanhat hankkeet pääsisivät hyödyntämään esitettyjä muutoksia, tulisi niitä koskevia lainvoiman saaneita maksupäätöksiä muuttaa jälkikäteen hankkeelle sallitun julkisen tuen enimmäismäärän sekä hankkeelle sallittujen muiden rahoitusinstrumenttien osalta.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 13 a §, jonka mukaan tuen saajan tulisi hakea Viestintävirastolta maksupäätöksen muuttamista, jos lain mukaan sallittu tuen enimmäismäärä, eli tuki-intensiteetti, on muuttunut Viestintäviraston tekemän maksupäätöksen jälkeen.

Ehdotettu mahdollisuus muuttaa maksupäätöstä tuki-intensiteetin korottumisen sekä muiden rahoitusinstrumenttien hyväksymisen osalta on tarkoitettu koskemaan sekä sellaisia maksupäätöksiä, jotka Viestintävirasto on jo antanut ennen muutosten voimaantuloa, sekä myös sellaisia maksupäätöksiä, jotka Viestintävirasto tulee antamaan muutosten voimaantulon jälkeen ja joihin voimaantulosäännökseen tehtävän muutoksen johdosta voidaan soveltaa tuki-intensiteettiä ja rahoitusinstrumentteja koskevia muutoksia.

Viranomaisen toimivallasta korjata lainvoiman saanutta hallintopäätöstä on yleissäännökset hallintolain (43/2003) 8 luvussa. Yleissääntelyn mukaan viranomaisella ei ole toimivaltaa korjata lainvoiman saanutta päätöstään sillä perusteella, että päätöksen antamisen jälkeen sovellettavaan lainsäädäntöön on tehty muutoksia. Nyt ehdotettujen muutosten osalta on kuitenkin tarpeen laajakaistatukilaissa säätää erityissäännös Viestintäviraston toimivallasta korjata lainvoiman saanutta maksupäätöstä päätöksen jälkeen voimaan tulleiden lakimuutosten johdosta.

Ehdotetun 13 a §:n mukaisesti Viestintäviraston toimivalta korjauksen tekemiseen syntyisi ainoastaan silloin, kun tuensaaja on nimenomaisesti hakenut päätöksen korjaamista julkisen tuen enimmäismäärää koskevan tuki-intensiteetin korottamisen osalta.

Ehdotetun pykälän mukainen toimivalta korjata maksupäätöstä koskisi ainoastaan tuki-intensiteetin korottamista sekä muiden rahoitusinstrumenttien hyväksymistä tuensaajan hakemuksen mukaisesti. Muilta osin lainvoimaista maksupäätöstä ei 13 a §:n nojalla voisi korjata.

13 a §:ssä ehdotettu mahdollisuus muuttaa lainvoiman saanutta maksupäätöstä jälkikäteen merkitsee poikkeusta valtionavustuslain (688/2001) 13 §:n 2 momentin säädökseen siitä, että tuensaajan on noudatettava valtionavustuspäätökseen otettuja ehtoja ja rajoituksia. Ehdotetun 13 a §:n mukaisesti tehty korjaus maksupäätökseen tulisi siten tuki-intensiteetin korottamisen ja muiden rahoitusinstrumenttien hyväksymisen osalta syrjäyttämään kyseisten hankkeiden valtionavustuspäätökseen otetut

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

ehdot ja rajoitukset. Muilta osin tuensaaja olisi edelleen velvollinen noudattamaan tukipäätökseen otettuja ehtoja ja rajoituksia.

Näillä perusteilla liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että laajakaistarakentamisen tuesta haja-asetusalueilla annetun lain muuttamisesta annettuun lakiin lisättäisiin uusi 13 a § ja lain johtolauseeseen tehtäisiin seuraava muutos (muutokset punaisella):

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain (1186/2009) 3 §,
muutetaan 11:n § 1 ja 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 §:n 2 momentti laissa 538/2010 sekä
lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 538/2010 ja 594/2012, uusi 3 momentti, 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 594/2012 ja 485/2014, uusi 4 momentti, uusi 13 a § ja 19 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

13 a §

Viestintäviraston tekemän maksupäätöksen muuttaminen

Tuen saaja voi hakea Viestintävirastolta maksupäätöksen muuttamista, jos lain mukaan sallittu muun julkisen tuen enimmäismäärä on muuttunut Viestintäviraston tekemän maksupäätöksen jälkeen.

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö esittää, että laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueilla annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännökseen tehtäisiin seuraava muutos:

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä marraskuuta 2012. Lain 6 §:n 2 momenttia~~,~~ ei sovelleta hankkeisiin, joihin liittyvän tuen maakunnan liitto on julistanut haettavaksi ennen 12 päivää marraskuuta 2012. Lain ~~7 §:n 2 momenttia, 8 §:n 4 momenttia ja~~ 13 §:ää ei sovelleta sellaisiin hankkeisiin, joihin liittyvän tuen maakunnan liitto on julistanut haettavaksi ennen 12 päivää marraskuuta 2012 ja jonka Viestintävirasto on maksanut ennen tämän lain voimaantuloa.

Esitysten tavoitteet

Hallituksen esityksen tavoitteena on helpottaa sekä uusien että vanhojen tuettujen laajakaistahankkeiden rahoitusta ja siten edistää laajakaistarakentamista haja-asutusalueilla. Tuki-intensiteettiä ja sallittuja tuki-instrumentteja koskevat muutokset on tarkoituksenmukaista ulottaa kaikkiin niihin hankkeisiin, jotka olisivat kiinnostuneita niitä hyödyntämään. Liikenne- ja viestintäministeriön tietoon on tullut hallituksen esityksen antamisen jälkeen, että myös näissä kaikkein vanhimmissa hankkeissa olisi kiinnostusta muutosten hyödyntämiseen. Jos lakiin tehtäisiin valiokuntavaiheessa esitetty muutos, koskisi tuki-intensiteetin nosto kaikkiaan 12 yritystä ja 31 hanketta, joista myös 100%:n takauksen salliminen koskisi 9 yritystä ja 22 hanketta. Näiden 12 yrityksen 31 hankkeen laajakaistatukilain mukaisen valtiontuen yhteismäärä on noin 18,6 miljoonaa euroa.

Helsingissä 10.4.2017

Ari-Pekka Manninen
yksikön johtaja

Katariina Vuorela
suunnittelija

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi